

Názov vyučovacej hodiny: Teplotná rozťažnosť pevných látok

Meno a priezvisko učiteľa/učiteľov: Mgr. Alexandra Polčíková

Názov školy:	SOŠ, Cintorínska 4 , Nitra		
Predmet:	Fyzika		
Ročník:	prvý		
Tematický celok:	Molekulová fyzika a termika		
Téma hodiny:	Teplotná rozťažnosť pevných látok		
Ciel':	<p>Kognitívne ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zadefinovať teplo a teplotu a ich vplyv na pevné látky 2. Získať poznatky o dĺžkovej a objemovej teplotnej rozťažnosti 3. Poznať od čoho závisí predĺženie a zväčšenie objemu pevnej látky a vytvoriť vzorce 4. Na základe poznatkov vedieť uviesť príklady zo života a praxe 5. Vysvetliť dilatčné škáry a slučky ich význam v praxi 6. Precvičiť na uvedení príkladov z praxe <p>Výchovné ciele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozvíjať zručnosti žiakov – samostatné uvažovanie, komunikatívnosť 2. Viest' žiakov ku schopnosti zaujať vlastné stanovisko a vedieť ho prezentovať 3. Rozvíjať schopnosť aplikácie získaných vedomostí v praktickom živote 		
Špecifické ciele:	možnosť implementovať poznatky o teplotnej rozťažnosti v praxi		
Medzipredmetové vzťahy:	Fyzika, Matematika, Strojárska technológia, Informatika		
Požiadavky na zručnosti žiakov:	základné zručnosti s PC, internet, praktické zručnosti		
Požiadavky na zručnosti učiteľa:	ovládanie práce s PC, poznať portál Planéta vedomostí, práca s dataprojektorom		
<i>počet minút</i>	<i>činnosť</i>	<i>pomôcky</i>	<i>metódy a formy</i>
3	Úvodné organizačné pokyny Stanovenie cieľov vyučovacej hodiny	PC	
7	Opakovanie učív o teple a teplote	PC, Planéta vedomostí, dataprojektor Interaktívna tabuľa	metóda rozhovoru, pozorovania

25	Výklad nového učiva: Teplotná rozťažnosť pevných látok	PC, dataprojektor, Planéta vedomostí FYZ ZŠ učiteľ: Hmota Interaktívna tabula	metóda rozhovoru , demonštrovania a pozorovania on-line prezentácia univerzálneho kurikula
8	Upevnenie a prehĺbenie učiva, spätná väzba	PC, dataprojektor, Planéta vedomostí FYZ ZŠ učiteľ ,ZŠ žiak ,SŠ žiak Hmota, interaktívna tabula	metóda riešenia úloh, rozhovor spojený s on-line prezentáciou univerzálneho kurikula
2	Zadanie domácej úlohy a individuálnych prác	PC ,Planéta vedomostí	

Spätná väzba: pokroky žiakov sú sledované v riadenom rozhovore a pri riešení samostatných úloh v programe Planéta vedomostí

Model vyučovacej hodiny – OBSAH

Téma: Teplotná rozťažnosť pevných látok

Typ hodiny: kombinovaná hodina (opakovanie a výklad)

Forma vyučovania: individuálne, hromadné aj zmiešané formy vyučovania

Metóda vyučovania: rozhovoru, demonštrovania, pozorovania, riešenia úloh

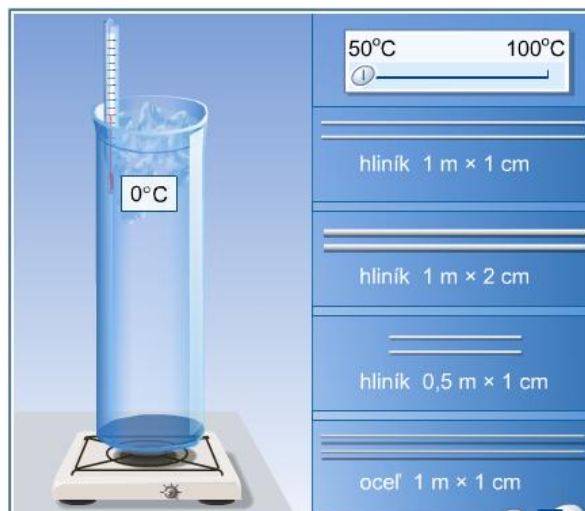
Výchovno-vzdelávacie ciele: rozvíjať zručnosti žiakov – samostatné uvažovanie, komunikatívnosť
viesť žiakov ku schopnosti zaujať vlastné stanovisko a vedieť ho prezentovať
rozvíjať schopnosť aplikácie získaných vedomostí v praktickom živote
zdefinovať teplo a teplotu
získať poznatky o vplyve teploty na pevné látky
definovať teplotnú dĺžkovú a objemovú rozťažnosť a fyzikálny vzťah (vzorec)
definovať súčiniteľ teplotnej dĺžkovej a objemovej rozťažnosti
na základe poznatkov vedieť uviesť príklady zo života
porozumieť dilatačným škáram a slučkám a bimetalický pásik

Pomôcky: PC, dataprojektor, interaktívna tabuľa, Planéta vedomostí

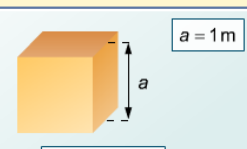
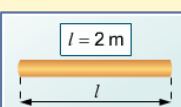
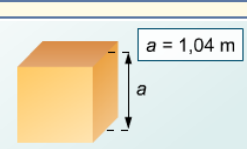
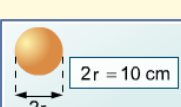
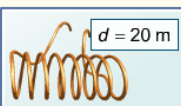
Postup a obsah vyučovania: **Úvod** : - motivačné otázky z doteraz získaných vedomostí o teplote
a jej vplyve na pevné látky
- zopakovanie základných pojmov ako: teplota, merné teplo, pôvodná dĺžka, predĺženie, konečná dĺžka, súčiniteľ teplotnej dĺžkovej a objemovej
- vytvorenie fyzikálneho vzťahu pre dĺžkovú a objemovú rozť.

Výklad nového učiva : Teplotná rozťažnosť pevných látok

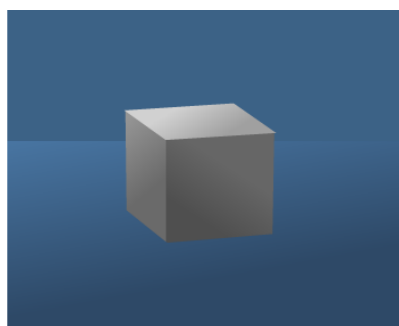
Žiaci si pozrú a vypočujú videá a metódou riadeného rozhovoru pochopia objemovú a dĺžkovú rozťažnosť a tvorba fyzikálneho vzťahu pre dĺžkovú a objemovú teplotnú rozťažnosť

Žiak na interaktívnej tabuli vyrieši cvičenie

 <p>$a = 1 \text{ m}$</p> <p>teplota 20°C</p>	 <p>$l = 2 \text{ m}$</p>	☐ ☐ <p>Predmet je zohriaty na teplotu 120°C. Jeho priemer sa zväčší o 0,4 mm.</p>
 <p>$a = 1,04 \text{ m}$</p> <p>teplota 120°C</p>	 <p>$2r = 10 \text{ cm}$</p>	☐ ☐ <p>Predmet je zohriaty na teplotu 220°C. Jeho priemer sa zväčší o 16 mm.</p>
	 <p>$d = 20 \text{ m}$</p>	☐ ☐ <p>Predmet je zohriaty na teplotu 170°C. Jeho priemer sa zväčší o 120 mm.</p>

Žiaci si vypočujú video o vplyve teploty na hustotu telesa a následne vyriešia úlohu na danú tému.

Upevnenie a prehĺbenie učiva: žiaci individuálne riešia zadané úlohy premietané na interaktívnej tabuli, uvádzajú príklady z praxe a tým prezentujú svoje získané vedomosti z vyučovacej hodiny
Cvičenie na teplotnú dĺžkovú rozťažnosť a princíp bimetalického pásiku z Fyz SŠ Žiak, Hmota, Teplota

Vyberte typ materiálu, z ktorého má byť vyrobená tyč s dĺžkou $l = 1 \text{ m}$. Potom zmeľte teplotu, na ktorú má byť tyč zahriata. Pozorujte, ako sa bude meniť dĺžka tyče počas zahrievania.

tepelná rozťažnosť

ocel $t = 20 \text{ °C}$

predĺženie 0.00 mm

$\Delta l / \text{mm}$

$\Delta t / \text{°C}$

bimetalový pásik

Elektrická konvica

Elektrická konvica
Teplotzdušný balón
Protipožiarň systém

Použitím mosadznej a niklovej ocele zostrojte bimetalový pásik, v ktorom budú teplotné senzory znázornené v schéme dolu fungovať správne. Koeficient tepelnej rozťažnosti mosadze je oveľa väčší ako koeficient tepelnej rozťažnosti niklovej ocele.

Teplotný senzor je nainštalovaný v chladni. Upozorňuje pracovníkov na prílišné zvýšenie teploty tým, že sa zapne kontrolného svetlo.

mosadz
niklová oceľ

Didaktické ciele : - upevnenie známych pojmov a rozšírenie poznatkov z daného tematického celku

- rozvíjanie schopností samostatne a tvorivo riešiť úlohy
- rozvíjanie schopností samostatne tvoriť a argumentovať
- vedieť pracovať s informáciami a vyvodzovať správne závery
- vedieť vysvetliť javy a deje v bežnom živote